

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 4Co/20/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1423207719
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Valéria Kleinová, st.
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2024:1423207719.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Valérie Kleinovej st. a členov senátu Mgr. Ingrid Degmovej Pospíšilovej a JUDr. Anny Kašajovej v právnej veci žalobcu: FORESPO - RENTAL 2 a. s., so sídlom Karloveská 34, Bratislava, IČO: 36 781 487, zastúpeného: Advokátska kancelária RELEVANS s.r.o., so sídlom Dvořákovo nábřeží 8A, Bratislava, IČO: 47 232 471, proti žalovanému: KELTA Cube, s.r.o., so sídlom Kopčianska 92/D, Bratislava, IČO: 46 428 640, o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, na odvolanie žalobcu proti uzneseniu Mestského súdu Bratislava IV zo dňa 23. novembra 2023 č.k. 51C/61/2023-59, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie potvrdzuje.

odôvodnenie:

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie zamietol návrh žalobcu na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa žalobca domáhal vydania rozhodnutia, ktorým by súd uložil žalovanému povinnosť vypratať byt zapísaný v katastri nehnuteľností na LV č. XXXX pre k.ú. L. Y., obec F.- m. č. L. Y., okres F. K., ako byt č. XX nachádzajúci sa na X. poschodí bytového domu so súpisným č. XXX na adrese J. X v F., ktorý je postavený na pozemku parcely registra „C“ č. XXX/X o výmere 1.498 m², druh pozemku: zastavaná plocha a nádvorie (ďalej aj ako „byt č. XX“) a parkovacie miesto č. XX nachádzajúce sa v podzemnej garáži so súpisným č. XXXX, zapísanej v katastri nehnuteľností na LV č. XXXX pre k.ú. L. Y., obec F. m. č. L. Y., okres F. K. (ďalej aj ako „parkovacie miesto č. 37“).

2. Potrebu nariadenia neodkladného opatrenia odôvodnil tým, že je vlastníkom bytu č. XX a parkovacieho miesta č. XX. Dňa 1.9.2015 uzavrel žalobca ako prenajímateľ a žalovaný ako nájomca nájomnú zmluvu, na základe ktorej žalobca prenechal byt č. XX do užívania žalovanému (ďalej aj ako „nájomná zmluva“). Nájom bytu bol v nájomnej zmluve dohodnutý na dobu určitú, a to do 31.8.2016. Žalobca a žalovaný následne uzavreli spolu celkovo 9 dodatkov k nájomnej zmluve, ktorými predovšetkým predĺžili dobu nájmu, upravili špecifikáciu bytu v súlade so zápisom v katastri nehnuteľností, a zmenili výšku nájomného a úhrad za služby spojené s užívaním bytu. V poslednom dodatku k nájomnej zmluve (t. j. dodatku č. 9 zo dňa 22.7.2020) sa žalobca a žalovaný dohodli na predĺžení doby nájmu do 31.12.2021. Na žiadnom ďalšom predĺžení doby nájmu sa žalobca a žalovaný nedohodli. Nájom bytu žalovaným podľa nájomnej zmluvy sa teda skončil uplynutím dohodnutej doby nájmu dňa 31.12.2021. Po skončení nájmu bol žalovaný povinný byt vypratať a protokolárne ho odovzdať žalobcovi. To však žalovaný neurobil, pričom byt do dnešného dňa užíva bez právneho titulu (uzatvorenej nájomnej zmluvy).

Žalobca v návrhu ďalej argumentoval tým, že všetky predpoklady pre nariadenie neodkladného opatrenia sú v danom prípade splnené. Medzi žalobcom a žalovaným existuje právny vzťah vyplývajúci z toho, že žalovaný užíva byt žalobcu bez právneho dôvodu, pričom za užívanie bytu neposkytuje žalobcovi žiadnu peňažnú náhradu. Uvedeným konaním žalovaného je súčasne podľa žalobcu naplnená aj podmienka potreby bezodkladnej úpravy pomerov, keď žalovaný byt č. XX od 1.1.2022 užíva bez právneho titulu (uzatvorenej nájomnej zmluvy), čím sa nielen na úkor žalobcu bezdôvodne obohacuje (žalovaný žalobcovi za užívanie bytu neposkytuje žiadnu odplatu), ale súčasne vylučuje žalobcu z výkonu jeho vybraných parciálnych práv vyplývajúcich z vlastníctva bytu (napr. právo byt užívať alebo ho

dať do nájmu). Ďalej je podľa žalobcu splnená aj podmienka, aby sa uložením požadovanej povinnosti objektívne dosiahla ochrana, ktorej sa navrhovateľ domáha. Keďže žalovaný byt vo vlastníctve žalobcu užíva bez právneho titulu, vypratáním bytu sa objektívne dosiahne ochrana práv žalobcu. Rovnako sa podľa žalobcu navrhovaným neodkladným opatrením nevytvorí nenávratný stav, keďže byt je vždy možné prenechať žalovanému do užívania, ani sa neobmedzí povinná osoba neprímeraným spôsobom alebo nad nevyhnutný rozsah, keďže v byte žalovaný nevykonáva, a vykonávať ani nemôže, podnikateľskú činnosť.

Žalobca poukázal aj na nepriaznivú finančnú situáciu žalovaného, keď z internetovej stránky finstat.sk vyplýva, že žalovaný v roku 2022 nemal žiadne tržby a od roku 2018 dokonca nedosiahol žiaden zisk (je kontinuálne v strate). Zároveň mal žalovaný k 31.12.2022 záporný vlastný kapitál (- 1.051.288 eur), pričom jeho zadlženosť dosiahla 217,15 %. To znamená, že záväzky žalovaného viac ako dvojnásobne prevyšujú hodnotu jeho majetku. Možno preto podľa žalobcu dôvodne predpokladať, že žalovaný je v úpadku. Za takých okolností však reálne hrozí, že kým sa toto konanie právoplatne skončí, na majetok žalovaného by mohol byť vyhlásený konkurz. To by malo za následok prerušenie a následne pravdepodobne aj zastavenie tohto konania. Žalobca by si teda pohľadávku voči žalovanému, ktorá by medzitým stále narastala, ak by súd návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia nevyhoviel, musel prihlásiť do konkurzu, v ktorom by dosiahol nanajvýš čiastkové uspokojenie. Žalobca bol vzhľadom na vyššie uvedené presvedčený, že osvedčil splnenie všetkých predpokladov pre nariadenie ním navrhovaného neodkladného opatrenia.

K návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia žalobca pripojil ako listinný dôkaz: list vlastníctva č. XXXX pre k. ú. L. Y., list vlastníctva č. XXXX pre k. ú. L. Y., nájomnú zmluvu zo dňa 1.9.2015, dodatky č. 1 až 9 k nájomnej zmluve, výstup z elektronického vstupného systému bytového domu za obdobie od 10.10.2023 do 6.11.2023, výzvu žalobcu zo dňa 14.1.2022, výzvu žalobcu zo dňa 31.3.2023, výpis žalovaného z OR SR, výpis žalovaného zo Živnostenského registra SR, zálohovú faktúru č. I. zo dňa 22.7.2020, faktúru žalobcu č. I. zo dňa 31.12.2021, dobropis č. XXXXXXXXX, faktúru č. I., e-mailovú správu predsedu predstavenstva žalobcu zo dňa 11.4.2023.

3. Žalobca sa zároveň domáhal vo veci samej uloženia povinnosti žalovanému vypratať byt zapísaný v katastri nehnuteľností na LV č. XXXX pre k.ú. L. Y., obec F.- m. č. L. Y., okres F. K., ako byt č. XX nachádzajúci sa na X. poschodí bytového domu so súpisným č. XXX na adrese J. X U. F., ktorý je postavený na pozemku parcely registra „C“ č. XXX/X o výmere 1.498 m², druh pozemku: zastavaná plocha a nádvorie (ďalej aj ako „byt č. XX“) a parkovacie miesto č. XX nachádzajúce sa v podzemnej garáži so súpisným č. XXXX, zapísanej v katastri nehnuteľností na LV č. XXXX pre k. ú. L. Y., obec F.-, m. č. L. Y., okres F. K.. (ďalej aj ako „parkovacie miesto č. XX“), ako aj z titulu bezdôvodného obohatenia uloženia povinnosti zaplatiť žalobcovi sumu 50 255,93 eur spolu s poplatkom z omeškania 0,05 % denne zo sumy 2 735,93 eur od 28.7.2020 do zaplatenia, úrokom z omeškania vo výške 8,5 % ročne zo sumy 15 466,33 eur od 13.4.2023 do zaplatenia a úrokom z omeškania vo výške 9,5 % ročne zo sumy 32 053,67 eur od druhého dňa po doručení žaloby žalovanému do zaplatenia, ako aj nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia odôvodnil žalobca užívaním bytu žalovaným bez právneho dôvodu od 1.1.2022.

4. Po právnej stránke vychádzal súd prvej inštancie z ustanovení § 324 ods. 1, 3, § 325 ods. 1, § 325 ods. 2 písm. c/, § 326 ods. 1 a 2, § 328 ods. 1,2, § 329 ods. 1, § 332 ods. 1, § 336 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“).

5. Vychádzajúc z návrhu žalobcu a ním predložených listinných dôkazov dospel súd prvej inštancie k záveru, že žalobca neosvedčil existenciu takých skutočností, ktoré by vyžadovali bezodkladnú úpravu pomerov medzi stranami sporu nariadením neodkladného opatrenia.

Konštatoval, že inštitút neodkladného opatrenia je potrebné považovať za opatrenie, ktoré možno nariadiť v prípade, ak je bezodkladne potrebné upraviť pomery medzi stranami sporu alebo zaručiť úspešnosť budúcej exekúcie vykonateľného súdneho rozhodnutia. Musí sa teda jednať o taký stav právnych a faktických vzťahov medzi stranami sporu, ktorý bezpodmienečne vyžaduje rýchlú súdnu ochranu. Pri obidvoch uvedených skupinách neodkladných opatrení je potrebné skúmať, či je nárok, ktorému sa má poskytnúť ochrana, osvedčený a či je neodkladné opatrenie potrebné. Existenciu vyššie uvedených skutočností je povinný osvedčiť jeho navrhovateľ.

Uviedol, že v danom prípade sa žalobca podaným návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia domáha v postavení vlastníka vypratania bytu č. XX a parkovacieho miesta č. XX žalovaným, ktorý ich do dnešného dňa užíva bez právneho titulu, t.j. po skončení nájomnej zmluvy uzatvorenej

so žalobcom. Účelom neodkladného opatrenia je poskytnúť rýchlu súdnu ochranu bezprostredne ohrozeným subjektívnym právam a oprávneným záujmom jeho navrhovateľa.

Žalobca svojim návrhom podľa názoru súdu prvej inštancie neosvedčil, že je v danom prípade nevyhnutné poskytnúť rýchlu súdnu ochranu, keďže nežiaduci stav, na ktorý žalobca v návrhu poukazuje, trvá od 1.1.2022, t.j. jedná sa tak o dlhodobý stav, ktorého nápravy sa žalobca domáha až skoro po dvoch rokoch od jeho vzniku. V tomto prípade tak podľa neho nemožno hovoriť o splnení požiadavky bezprostredne ohrozeného práva navrhovateľa neodkladného opatrenia, a podaný návrh tak ani nemôže sledovať podstatu inštitútu neodkladného opatrenia ako takého. Stotožnil sa s tvrdením žalobcu, že potreba bezodkladnej úpravy pomerov nemusí byť vo svojej podstate akútna a jednorazová. Nie je možné od strany konania dôvodne očakávať, že ak žalovaný svojim konaním nastolí nepriaznivý právny či faktický stav, ako je tomu napr. v tomto prípade tým, že žalovaný aj napriek skončeniu nájomného vzťahu k užívaniu bytu a parkovacieho státia žalobcu dňa 31.12.2021, tieto aj naďalej až do dnešného dňa užíva, aby žalobca hneď v priebehu niekoľkých dní siahol po inštitúte neodkladného opatrenia a domáhal sa svojich práv súdnou cestou. Je prirodzené, že v takejto situácii zväčša existuje snaha žalobcu o odstránenie nežiaduceho stavu mimosúdnou cestou, a to formou komunikácie so žalovaným, ktorá môže mať aj podobu predsúdnych (predžalobných) výziev. Uvedené však má svoje limity, ktoré súd musí v tom-ktorom konaní posudzovať individuálne, pričom ich posudzovanie nemôže byť zo strany súdu natoľko benevolentné, že sa bude priečiť účelu inštitútu neodkladného opatrenia. Ako už však vyššie uviedol, účelom neodkladného opatrenia je poskytnúť rýchlu súdnu ochranu bezprostredne ohrozeným subjektívnym právam a oprávneným záujmom jeho navrhovateľa. Vyslovil, že v danom prípade nie je rozumne možné dospieť k záveru, že situácia, v ktorej sa žalobca nachádza, vyžaduje poskytnutie rýchlej súdnej ochrany zo strany súdu. Nájomný vzťah žalobcu a žalovaného podľa tvrdení žalobcu skončil dňa 31.12.2021. Žalovaný od tohto momentu neoprávnene užíval nehnuteľnosti vo vlastníctve žalobcu, a to bez finančnej odplaty. Z predložených listinných dôkazov žalobcu však vyplýva, že žalobca výzvou zo dňa 14.1.2022 vyzval žalobcu na vypratanie bytu a na úhradu nájomného a úhradu za služby. Následne, keď žalovaný k vyprataniu bytu a úhrade nájomného nepristúpil, žalobca opätovne vyzval žalovaného výzvou, tentokrát však až dňa 31.3.2023 (t.j. po vyše roku), aby žalovaný byt vypratá. Od v poradí druhej výzvy následne uplynulo viac ako 7 mesiacov, kým žalobca podal návrh na nariadenie neodkladného opatrenia. Vzhľadom na časový sled vyššie popísaných udalostí súd prvej inštancie nedospel k záveru, že vzniknutá situácia si vyžaduje poskytnutie rýchlej súdnej ochrany.

Taktiež nad rámec vyššie uvedeného poznamenal, že uloženia totožnej povinnosti, akej sa žalobca domáha návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia, sa žalobca domáha aj samotnou žalobou, t.j. v konaní vo veci samej, keď okrem zaplatenia dlžného nájomného sa žalobca žalobou domáha aj vypratania bytu č. XX a parkovacieho státia č. XX. Výrok rozsudku vo veci samej by tak bol v danej časti totožný s výrokom navrhovaného neodkladného opatrenia (súd by neodkladným opatrením uložil žalovanému povinnosť vypratáť nehnuteľnosti vo vlastníctve žalobcu, ktoré by mu uložil aj rozsudkom vo veci samej). Je nepochybné, že v danom prípade sa jedná o dočasné neodkladné opatrenie, za ktorým bude nasledovať konanie vo veci samej (viď. podaná žaloba). Ustanovenie § 330 ods. 2 Civilného sporového poriadku síce výslovne umožňuje nariadiť také neodkladné opatrenie, ktorého obsah by bol totožný s výrokom vo veci samej, avšak pri splnenom kritériu, že totožnosť výrokov pripúšťa povaha veci. Súd preto musí vždy v každom jednotlivom prípade vyhodnotiť, či povaha prejednávanej veci pripúšťa totožnosť výrokov, pričom svoje závery musí zdôvodniť v odôvodnení svojho rozhodnutia. Súdna prax i odborná verejnosť dospela k záveru, že nariadenie takéhoto neodkladného opatrenia je prípustné predovšetkým pri zdržovacích nárokoch, typických pre ochranu vlastníckeho práva a iných absolútnych práv pôsobiacich proti všetkým (napr. ochrana osobnosti, ochrana dobrej povesti právnickej osoby, ochrana proti nekalej súťaži a pod.). Najmä v prípade takýchto nárokov môže byť navrhovateľ skutkovými okolnosťami vystavený nevyhnutnosti domáhať sa predbežnej ochrany v rovnakom rozsahu a s rovnakými účinkami ako pri konečnom rozhodnutí. Ide o také situácie, keď nariadenie iného neodkladného opatrenia nie je možné, efektívne ani potrebné, no zároveň treba zamedziť pokračovaniu v protiprávnom konaní, ktoré by vzhľadom na svoju závažnosť mohlo viesť k nenapraviteľnej, prípadne ťažko napraviteľnej ujme, respektíve ktoré neustále spôsobuje (narastajúcu) ujmu, pričom poskytnutie následnej ochrany v konečnom rozhodnutí vo veci samej by bolo nemožné alebo prinajmenšom nedostatočné.

Zohľadňujúc vyššie uvedené východiská dospel súd prvej inštancie k záveru, že totožnosť výrokov v rozhodnutí vo veci samej a v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia v prejednávanom prípade nie je možná. Žalobca sa nedomáha podaným návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia zdržovacieho nároku, t.j. uloženia povinnosti žalovaného zdržať sa určitého konania, ale uloženia povinnosti niečo vykonať, konkrétne vypratáť nehnuteľnosti vo vlastníctve žalobcu. Ak by súd návrhu na

nariadenie neodkladného opatrenia v takomto prípade vyhovelo, t.j. uložil by žalovanému povinnosť byť a parkovacie miesto vypratať, tak by konanie vo veci samej v tejto časti stratilo význam, keďže by súd konečným spôsobom rozhodol o predmete konania už v uznesení o nariadení neodkladného opatrenia - neodkladné opatrenie by skonzumovalo vec samu. Konanie o žalobe by tak v časti skúmania povinnosti žalovaného vypratať byť a parkovacie státie stratilo účel, význam a zmysel. Práve preto situácia, kedy rozhodnutie o neodkladnom opatrení má povahu rozhodnutia vo veci samej môže nastať len za splnenia určitých špecifických podmienok, a to napríklad v prípade návrhov na nariadenie neodkladného opatrenia podaných po skončení konania (pri splnení podmienok § 325 ods. 1 CSP). Rovnako by o túto situáciu išlo v prípade návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia pred začatím konania, na ktoré nenadväzuje žaloba podľa § 336 ods. 1 CSP, pretože by konanie skončilo rozhodnutím o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a konzumovalo vec samu. O rozhodnutie, ktorým sa konanie končí, by išlo aj v prípade, že súd musel vec skončiť procesne (pre existenciu prekážky vecného prejednanja odôvodňujúcej zastavenie konania alebo odmietnutie podania) bez toho, aby vec prejednal (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 14. júna 2017 sp.zn. 8Cdo/83/2017). Vzhľadom na uvedené, súd prvej inštancie návrh žalobcu na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol.

6. O trovách konania súd prvej inštancie nerozhodol s odôvodnením, že o nich rozhodne v rozhodnutí vo veci samej.

7. Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote prostredníctvom svojho právneho zástupcu odvolanie žalobca, ktorý žiadal napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie zmeniť a nariadiť ním navrhované neodkladné opatrenie a priznať mu voči žalovanému aj nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Mal za to, že osvedčil potrebu bezodkladnej úpravy pomerov. Namietal, že súd prvej inštancie nadradil časové hľadisko -trvanie namietaného (protiprávneho stavu medzi stranami- nad všetky ostatné predpoklady pre nariadenie neodkladného opatrenia, ktorý postup nepovažoval za správny. Poukázal na Nález Ústavného súdu SR zo dňa 13.1.2022 sp.zn. III.ÚS 422/2021, ktorý konštatoval: „Podľa § 325 ods. 1 Civilného sporového poriadku neodkladné opatrenie možno nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery. Tento atribút však bez ďalšieho neznamena, že ide o akútny a jednorazový stav. Potreba upraviť pomery môže byť bezodkladná a pretrvávať aj dlhší čas a nemožno ju považovať za nesplnenú len preto, že strana sa nedomáhala ochrany neodkladným opatrením ihneď po reálnom vzniku potreby bezodkladnej úpravy pomerov. Zamietnutie návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia len z tohto dôvodu je porušením základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky“. Poukázal na to, že v konaní, ktorého sa týkal citovaný Nález ÚS SR pritom navrhovateľ žiadal nariadiť neodkladné opatrenie dokonca až 5 rokov od momentu, kedy prvýkrát nastali skutočnosti odôvodňujúce potrebu neodkladnej úpravy pomerov. Napriek tomu ÚS SR konštatoval, že potreba bezodkladnej úpravy pomerov je daná. Citovaný nález je navyše podľa žalobcu o to významnejší, že ÚS SR pristupuje k preskúmvaniu sťažností, v ktorých sa namieta porušenie práv neodkladným opatrením alebo zabezpečovacím opatrením, veľmi zdržanlivo. Jednak preto, že nie je opravnou inštanciou v rámci sústavy všeobecných súdov, a tiež preto, že ide o také súdne rozhodnutia, ktorými sa do práv a povinností účastníkov konania nezasahuje konečným spôsobom. Ak však súd zamietne návrh na nariadenie neodkladného opatrenia v zásade iba z časových dôvodov - a teda s odôvodnením, že existencia namietaného (neželaného) stavu trvá už dlhší čas, a preto sa potreba bezodkladnej úpravy pomerov znižuje, či dokonca vylučuje - podľa ÚS SR ide o zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu. Navyše v prípade, ktorý riešil ÚS SR dokonca ani nedochádzalo priamo k porušovaniu práv navrhovateľa. Navrhovateľ podal návrh na ochranu svojho otca, ktorý roky (z dôvodu nepriaznivého duševného stavu) posielal peniaze cudzej osobe. Navrhovateľ teda na svojich právach nebol nijako dotknutý.

V jeho prípade však dochádza priamo k porušovaniu práv žalobcu, a to každý deň - každý deň totiž trvá neoprávnené užívanie bytu žalovaným, ktoré vylučuje, aby byt užíval žalobca, prípadne aby s ním naložil iným spôsobom (napríklad ho prenajal inej osobe). Bol toho názoru, že o to viac by mal byť v jeho prípade irelevantný časový faktor, keďže potreba bezodkladnej úpravy pomerov - ktorou sa má odstrániť namietaný protiprávny stav - naďalej pretrváva (opakuje sa každý jeden deň) a bude pretrvávať až do času, kedy súd poskytne žalobcovi účinnú súdnu ochranu. Potreba bezodkladnej úpravy pomerov je odôvodnená aj narastaním majetkovej ujmy na strane žalobcu. Potrebu bezodkladnej úpravy pomerov v jeho prípade neodôvodňuje iba to, že žalobca je vylúčený z výkonu niektorých svojich práv vyplývajúcich z vlastníctva bytu (právo byť užívať, prípadne ho dať do nájmu). Rovnako významným dôvodom je aj skutočnosť, že užívaním bytu žalovaným vzniká na strane žalobcu majetková

ujma. Žalobca má totiž voči žalovanému nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie bytu bez právneho dôvodu. Toto bezdôvodné obohatenie sa pritom musí vydať v podobe peňažného plnenia zodpovedajúceho sume obvyklého nájomného. Žalovaný je v natoľko zlej ekonomickej situácii, že žalobca od neho tento peňažný nárok pravdepodobne nikdy nevymôže, prípadne vymôže iba časť. Mal za to, že žalovaný buď skončí v konkurze (v ktorom sa pohľadávka žalobcu uspokojí nanajvýš pomerne, a to vo výške niekoľkých percent) alebo si žalobca bude pohľadávku vymáhať v exekúcii (v ktorej však žalobca s najväčšou pravdepodobnosťou tiež nevymôže celý svoj nárok, keďže na majetok žalovaného už prebieha viacero exekúcií, pričom jeho dlhy násobne prevyšujú hodnotu jeho majetku). Tieto skutočnosti pritom prvoinštančný súd podľa neho pri svojom rozhodovaní zjavne vôbec nezohľadnil, v napadnutom uznesení sa o nich totiž vôbec nezmieňuje. Konštatoval, že potrebu bezodkladnej úpravy pomerov neodôvodňuje iba sama skutočnosť, že žalobca sa voči žalovanému pravdepodobne nedomôže uspokojenia nároku z titulu vydania bezdôvodného obohatenia. Oveľa zásadnejším dôvodom je to, že tento nárok žalobcu neustále narastá. Žalovaný totiž byt naďalej užíva, a teda sa na úkor žalobcu naďalej bezdôvodne obohacuje. Nie je teda podľa neho podstatné iba to, že žalobca pravdepodobne nikdy nezíska peňažný nárok, ktorý mu voči žalovanému doposiaľ vznikol (za minulé obdobie užívania bytu), ale ešte podstatnejšie je to, že nárok mu bude vznikať aj naďalej, a to až do momentu, kým nedôjde k vypratíu bytu zo strany žalovaného. To znamená, že pretrvávaním aktuálneho protiprávneho stavu dochádza na strane žalobcu kontinuálne (každý deň) k narastaniu majetkovej ujmy, ktorá pravdepodobne nikdy nebude úplne nahradená. Poukázal aj na komentárovú literatúru, v ktorej sa konštatuje nasledovne: „Neodkladné opatrenie bude spravidla opodstatnené, ak navrhovateľovi hrozí vznik alebo rozširovanie škody či inej ujmy, dochádza k porušovaniu alebo ohrozovaniu jeho práv a oprávnených záujmov, prípadne hrozí zhoršenie jeho právnej pozície do takej miery, že sa mu viac neoplatí uchádzať o konečnú súdnu ochranu (napr. v konaní o ochranu proti nekalej súťaži, v odporovacom konaní, v konaniach o ochranu vlastníckeho práva apod.). Takémuto rozširovaniu ujmy na strane žalobcu, porušovaniu jeho práv a zhoršovaniu jeho právnej pozície mohol pritom prvoinštančný súd veľmi jednoducho - a najmä zákonom predpokladaným spôsobom zabrániť, a to nariadením neodkladného opatrenia. Mohol teda žalobcovi poskytnúť účinnú súdnu ochranu, ktorá by navyše nijako nezasiahla do práv žalovaného, ktorý k bytu nemá žiadne práva.

S ohľadom na vyššie uvedené bol žalobca presvedčený, že prvoinštančný súd posúdil otázku potreby bezodkladnej úpravy pomerov nesprávne, dospel k nesprávnemu záveru o tom, že potreba bezodkladnej úpravy pomerov nie je daná. Vychádzal totiž iba z časového hľadiska. To však podľa judikatúry nie je podstatné. Podstatné je to, či potreba bezodkladnej úpravy pomerov trvala aj v čase vydania napadnutého uznesenia - čo žalobca nesporne osvedčil. Žalobca totiž osvedčil, že žalovaný užíva byt bez právneho dôvodu, pričom žalobcovi za to neposkytuje žiadnu odplatu. Tieto skutočnosti pritom prvoinštančný súd vôbec nepochybnil. Na druhej strane však súd zjavne odignoroval skutočnosť, že užívaním bytu nedochádza iba k porušovaniu vlastníckeho práva žalobcu, ale dochádza aj k narastaniu majetkovej ujmy na strane žalobcu, ktorá pravdepodobne nikdy nebude úplne nahradená. Kontinuálne teda dochádza k zhoršovaniu jeho právneho postavenia. V zásade len obiter dictum prvoinštančný súd v napadnutom uznesení konštatoval, že nariadenie neodkladného opatrenia na návrh žalobcu nie je možné aj z dôvodu, že jeho výrok by mal byť totožný s výrokom rozsudku, ktorého vydania sa žalobca domáha vo veci samej. Tieto prvoinštančným súdom konštatované dôvody pre nenariadenie neodkladného opatrenia však nemal za relevantné. Uviedol, že v návrhu neuvádza, že neodkladné opatrenie by malo byť len dočasné. Žalobca sa domáha nariadenia neodkladného opatrenia bez časového obmedzenia - a teda natrvalo. To, že by malo ísť o dočasné neodkladné opatrenie tvrdí iba prvoinštančný súd. Ako dôvod pritom uviedol jedine to, že žalobca súčasne podal žalobu vo veci samej s totožným petitom. Taký záver považoval za svojvoľný.

Skutočnosť, že žalobca z opatrnosti podal aj žalobu vo veci samej, ktorou sa navyše domáha aj peňažného nároku, čím žaloba prekračuje obsah neodkladného opatrenia, neznamená, že žalobca chcel nariadiť neodkladné opatrenie iba na určitý čas. Nič také z návrhu a ani zo žaloby nevyplýva. Práve naopak, žalobca hneď v úvode žaloby uviedol, že vypratania bytu sa (žalobou) domáha len pre prípad, že by súd nevyhovел jeho návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Ak by teda súd návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vyhovel (žalobca je pritom presvedčený, že by mal), tak by samozrejme platilo, čoho si je žalobca plne vedomý, že súd by už o nároku na vypratania bytu vo veci samej nemohol konať. Tento nárok by už bol totiž (neodkladným opatrením) skonsumovaný. Žalobca teda podaním žaloby sledoval výlučne hospodárnosť. Chcel predísť situácii, pri ktorej by musel rozšíriť žalobou uplatnený nárok, ak by súdy jeho návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia (z akéhokoľvek dôvodu) nevyhoveli. Neznamená to však, že žalobca si nie je istý svojím nárokom. Znamená to iba to, že žalobca chcel svojou žalobou využiť všetky dostupné prostriedky súdnej ochrany. Je pritom podľa

neho zrejme, že ak by súd návrhu vyhovel, a neodkladné opatrenie by nariadil, tak by žaloba v časti o vypratanie bytu stratila význam.

Uviedol, že sa v tomto konaní nedomáha nariadenia dočasného neodkladného opatrenia. Aj keby však žalobca hypoteticky navrhoval nariadiť neodkladné opatrenie iba na určitý čas, nebránilo by to podľa neho jeho nariadeniu. Civilný sporový poriadok totiž v prípade neodkladného opatrenia, ktorého obsah by mal byť totožný s výrokom rozsudku vo veci samej nevyžaduje, aby išlo o trvalé neodkladné opatrenie. Jedinou zákonnou podmienkou je to, aby nariadenie takéhoto neodkladného opatrenia pripúšťala povaha veci. Zákon teda nestanovuje, že totožnosť výrokov prichádza do úvahy iba pri trvalých neodkladných opatreniach. Je úplne bežné, že súdy nariaďujú neodkladné opatrenia, ktorých výrok je totožný s výrokom vo veci samej, pričom ich trvanie obmedzia do právoplatného skončenia konania vo veci samej. Súd by teda mohol nariadiť aj neodkladné opatrenie dočasnej povahy. To však v jeho prípade nie je relevantné, keďže žalobca svojím návrhom dočasnú úpravu ani nenavrhuje. Žalobca sa totiž domáha nariadenia neodkladného opatrenia bez časového obmedzenia. Súd mal teda v tomto smere skúmať jedinou skutočnosť, a to, či nariadenie neodkladného opatrenia, ktorého výrok by bol totožný s výrokom vo veci samej, pripúšťa povaha veci. Mal za to, že táto podmienka je v jeho prípade splnená. Prvoinštančný súd v napadnutom uznesení tvrdí, že nariadenie neodkladného opatrenia, ktorého výrok je totožný s výrokom rozsudku vo veci samej je prípustné predovšetkým pri zdržovacích nárokoch, ktoré sú typické pre ochranu vlastníckeho práva a iných absolútnych práv pôsobiacich proti všetkým (napr. ochrana osobnosti, ochrana dobrej povesti právnickej osoby, ochrana proti nekalej súťaži a pod.). Za nesprávny považoval záver súdu prvej inštancie, že ak sa neodkladným opatrením domáha, aby žalovaný niečo vykonal (vypratá byt) - a teda sa nedomáha zdržovacieho výroku - tak v jeho prípade vlastne povaha veci nariadenie neodkladného opatrenia neumožňuje. Jednak platí, že neodkladné opatrenia ukladajúce povinnosť vypratať nehnuteľnosť (vrátane bytu) nie sú v rozhodovacej praxi súdov žiadnou raritou, a teda sú plne v súlade so zákonom. Citované argumenty prvoinštančného súdu vo vzťahu k zdržovacím nárokom je možné podľa žalobcu bez ďalšieho aplikovať aj na jeho prípad, ktorý sa z hľadiska povahy veci - ničím nelíši od konaní o zdržovacích nárokoch. Aj v jeho prípade sa sleduje ochrana vlastníckeho práva. Cieľom navrhovaného neodkladného opatrenia je totiž obnoviť plnú dispozíciu žalobcu s bytom, a teda prinavrátiť žalobcovi výkon všetkých čiastkových práv, ktoré mu vyplývajú z vlastníctva bytu. Povinnosť vypratať byt je teda materiálne vykonateľným výrokom, ktorý rieši namietaný stav porušovania práva žalobcu odôvodňujúci potrebu bezodkladnej úpravy pomerov. Platí, že neodkladným opatrením sa má (rovnako ako pri zdržovacích nárokoch) zamedziť pokračovaniu v protiprávnom konaní, ktoré by vzhľadom na svoju závažnosť mohlo viesť k nenapraviteľnej, prípadne ťažko napraviteľnej ujme, prípadne v protiprávnom konaní, ktoré neustále spôsobuje (narastajúcu) ujmu. Neodkladným opatrením sa má v jeho prípade dosiahnuť jednak to, aby žalovaný prestal byť užívať, a zároveň aj to, aby nenarastal nárok žalobcu voči žalovanému z titulu vydania bezdôvodného obohatenia za užívanie bytu bez právneho dôvodu. Z uvedeného teda vyplýva, že medzi dôvodmi pre nariadenie neodkladného opatrenia pri zdržovacích nárokoch a v jeho prípade nie je žiaden podstatný rozdiel. Rozdiel spočíva výlučne v znení samotného výroku (povinnosti vypratať byt). To je však dané potrebou jeho materiálnej vykonateľnosti - čo však v tejto súvislosti nie je relevantné.

Prvoinštančný súd nakoniec konštatuje, že totožnosť výroku neodkladného opatrenia a rozsudku vo veci samej neprichádza do úvahy aj preto, že neodkladné opatrenie by skonzovalo vec samu, a teda by konanie vo veci samej stratilo význam. Ani to však žalobca nepovažoval za podstatné. Ak zákon výslovne pripúšťa možnosť nariadenia neodkladného opatrenia, ktorého obsah by bol totožný s výrokom vo veci samej, je podľa neho úplne logické, že toto neodkladné opatrenie môže konzumovať vec samu. Vyplýva to z podstaty veci. Takýto postup neprichádza do úvahy len v prípade, ak sa neodkladné opatrenie navrhuje po skončení konania vo veci samej. Ak sa však navrhuje pred začatím konania alebo počas konania, takéto neodkladné opatrenie je prípustné. Konštatuje to aj komentárová literatúra, v ktorej sa uvádza, že vzhľadom na variabilitu individuálnych právnych vzťahov nemožno vylúčiť procesné situácie, keď sa navrhovateľ bude návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia domáhať rozhodnutia, ktoré bude z hľadiska výroku totožné s eventuálnym rozhodnutím vo veci samej. Môže ísť o návrh počas konania, v ktorom sa už žalobca domáha identického meritórneho výroku, alebo o návrh pred začatím konania vo veci samej, v ktorom sa mierni navrhovateľ takéhoto výroku domáhať. Po skončení konania vo veci samej takéto neodkladné opatrenie samozrejme neprichádza do úvahy, pretože záväzné meritórne rozhodnutie konzumuje predbežnú ochranu a vylučuje splnenie podmienok podľa § 325 ods. 1 CSP. Prekážkou nariadenia neodkladného opatrenia teda nemôže byť skutočnosť, že žalobca sa z opatrnosti a za účelom efektivity pre prípad, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia bude zamietnutý, žalobou (obsiahnutou v rovnakom podaní) domáhal uloženia identickej povinnosti. Mal za to, že pri rozhodovaní v časti návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia mal

prvoinštančný súd brať zreteľ predovšetkým na potrebu bezodkladnej úpravy pomerov, ktorú žalobca v návrhu osvedčil. Aj keby však prvoinštančný súd prehliadol fakt, že žalobca sa žalobou mieni domáhať povinnosti vypratať byt len eventuálne, nemohol ignorovať skutočnosť, že potreba navrátiť žalobcovi plný výkon jeho vlastníckeho práva k bytu a súčasná potreba zamedziť narastaniu jeho nároku z titulu vydania bezdôvodného obohatenia, je naliehavejšia ako prípadná procesná komplikácia spočívajúca v identickom petite v konaní vo veci samej. Bol toho názoru, že ak žalobca využije všetky dostupné prostriedky súdnej ochrany (návrh na nariadenie neodkladného opatrenia a zároveň žalobu), ktorých kumuláciu CSP výslovne pripúšťa, nemôže to byť samo o sebe dôvodom pre odmietnutie súdnej ochrany vo forme neodkladného opatrenia. Navyše, ak sú podmienky na jeho nariadenie splnené. Teda, ak žalobca osvedčí potrebu bezodkladnej úpravy pomerov na účely nariadenia neodkladného opatrenia, je úplne nepodstatné, že sa rovnakého nároku domáha aj v konaní vo veci samej - je to totiž jeho procesné právo. Ak mu pritom súdy vyhovejú a neodkladné opatrenie nariaďa, čím sa žaloba v tejto časti stane zjavne nedôvodnou, nejde podľa neho o procesne neriešiteľnú situáciu. Žalobca totiž žalobu v tejto časti buď zoberie späť (a tým spôsobí v tejto časti zastavenie konania) alebo súd žalobu v tejto časti celkom logicky bez ďalšieho zamietne. Nenastane teda žiadna taká situácia, ktorú by zákon nepredpokladal a neriešil. Záver prvoinštančného súdu, podľa ktorého dôvodom pre nenariadenie neodkladného opatrenia je aj skutočnosť, že jeho výrok by bol totožný s výrokom rozsudku vo veci samej, tak považoval za nesprávny.

8. Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril.

9. Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací (§ 34 CSP) viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 ods. 1 CSP) prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

10. Podľa § 324 ods. 1 CSP pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie.

Podľa § 325 ods. 1 CSP neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

Podľa § 325 ods. 2 písm. d/ CSP neodkladným opatrením možno strane uložiť najmä, aby niečo vykonala, niečoho sa zdržala alebo niečo znášala.

Podľa § 329 ods. 1 Civilného sporového poriadku, súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez výsluchu a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania.

Podľa § 329 ods. 2 CSP pre neodkladné opatrenie je rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie.

11. Súd môže nariadiť neodkladné opatrenie, ak je potrebné, aby boli bezodkladne upravené pomery účastníkov, alebo ak je obava, že by exekúcia bola ohrozená (§ 325 ods. 1 CSP). Opatrenie nie je konečným rozhodnutím a pri jeho zisťovaní nemusí byť vždy dodržaný formálny postup stanovený pre dokazovanie. Neodkladné opatrenie v zásade neprejudikuje práva a záujmy strán sporu. Nemožno ho však vydať iba na základe tvrdení navrhovateľa, bez osvedčenia aspoň základných skutočností umožňujúcich prijať záver o pravdepodobnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana a bez osvedčenia neodkladnosti, t.j. takej naliehavosti, príp. hrozby bezprostrednej ujmy, ktorá neznesie odklad a dôvodne vyžaduje úpravu práv pomerov. Predpokladom pre nariadenie neodkladného opatrenia je, aby bolo aspoň osvedčené, že tu existuje určité právo, resp. právny vzťah medzi stranami, že toto právo je porušované alebo ohrozené a že na jeho ochranu je potrebné bezodkladne nariadiť neodkladné opatrenie. Už z označenia „neodkladné opatrenie“ je zrejmé, že musí ísť o naliehavú, bezprostrednú, neodkladnú potrebu úpravy pomerov jeho nariadením. Ako vyplýva z účelu neodkladného opatrenia, súd pred jeho nariadením nemusí zisťovať všetky skutočnosti, ktoré sú potrebné pre vydanie konečného rozhodnutia vo veci samej. Osvedčovanie na rozdiel od dokazovania znamená, že súd na základe žalobcom predložených alebo označených dôkazných prostriedkov zisťuje najvýznamnejšie skutočnosti dôležité pre rozhodnutie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Je preto povinnosťou navrhovateľa označiť a predložiť dôkazné prostriedky osvedčujúce aspoň základné skutočnosti umožňujúce prijať záver o opodstatnenosti, legálnosti, primeranosti a neodkladnosti navrhovaného neodkladného opatrenia. Preukázanie alebo aspoň osvedčenie skutočností odôvodňujúcich nariadenie neodkladného opatrenia posudzuje súd len podľa obsahu návrhu a k nemu pripojených listín.

12. Podstatou inštitútu neodkladného opatrenia je urýchlená ochrana ohrozených alebo porušených práv, ktorú súd poskytuje na základe zjednodušeného a urýchleného procesného postupu. Účelom neodkladného opatrenia je totiž okamžite vytvoriť stav, kedy k porušovaniu alebo ohrozeniu práv strany, ktorá súdnu ochranu požaduje, nebude dochádzať. Pri tomto dôvode bezodkladnej úpravy pomerov ide o existenciu naliehavej a nevyhnutnej potreby upraviť určité právne vzťahy, a to medzi stranou, ktorá navrhuje vydanie neodkladného opatrenia a stranou, ktorej sa má neodkladným opatrením uložiť určitá povinnosť alebo obmedzenie. Potreba naliehavej a nevyhnutnej úpravy pomerov spočíva v tom, že nenariadením neodkladného opatrenia zo strany súdu by vznikol priestor pre konanie, ktoré by vytvorilo nezvratný stav, prípadne pre také konanie, ktoré by viedlo k neodstrániteľným následkom. V rámci existencie potreby bezodkladnej úpravy pomerov súd nariadi neodkladné opatrenie spravidla v takej situácii, kedy danej strane hrozí vznik alebo rozširovanie škody či inej ujmy, prípadne, ak strane hrozí zhoršenie jej právnej pozície do takej miery, že sa jej viac neoplatí uchádzať o konečnú súdnu ochranu.

13. Rozhodovanie a rozhodnutie o neodkladnom opatrení v civilnom konaní je súčasťou základného práva na súdnu ochranu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, avšak musia byť splnené i predpoklady pre nariadenie navrhovaného neodkladného opatrenia. Pokiaľ ide o návrh na nariadenie neodkladného opatrenia obsiahnutý v žalobe žalobcu, teda o ktorom sa má konať v rámci konania o veci samej, neodkladné opatrenie má byť účinným inštitútom, ktorý má navrhovateľovi/žalobcovi garantovať, aby sa v konaní vo veci samej pokračovalo bez ďalšieho ohrozenia alebo porušenia práva, ktorému sa má priznať súdna ochrana.

Aj podľa ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu SR by malo platiť, že základným účelom neodkladného opatrenia je poskytnutie rýchlej a afektívnej ochrany navrhovateľovi, a to bezodkladnou úpravou pomerov, ktorou nie je prejedikovaný konečný výsledok sporu, keďže ide o prostriedok, ktorým sa zabezpečuje, aby konečné rozhodnutie mohlo mať vôbec reálny význam.

14. Zákonodarca po novom v Civilnom sporovom poriadku ustanovil, že súd môže nariadiť neodkladné opatrenie pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení, ak sú splnené zákonné predpoklady (podmienky) podľa § 324 ods. 1 CSP. Z úvodného ustanovenia možno implicitne vyvodiť, že zákonodarca nelimitoval dispozičné oprávnenie navrhovateľa (žalobcu), pokiaľ ide o predmet konania vo veci samej, ktorý explicitne nešpecifikoval. Civilný sporový poriadok priniesol v právnej úprave neodkladných opatrení významnú zmenu, keď upustil od výlučne provizórneho charakteru neodkladného opatrenia a od pôvodnej koncepcie bezpodmienečnej väzby predbežného opatrenia (v súčasnosti neodkladné opatrenie) na konanie vo veci samej. Civilný sporový poriadok pripúšťa, že neodkladným opatrením nariadeným pred začatím súdneho konania môže byť zabezpečená trvalá, definitívna ochrana bez potreby iniciovania konania vo veci samej (viď ust. § 336 ods. 1 veta druhá CSP, predovšetkým zdržovacie návrhy), a to v prípade tzv. návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia s charakterom podania vo veci samej. Ustanovenie § 336 ods. 1 CSP tak nevylučuje, že v určitých prípadoch bude mať rozhodnutie o neodkladnom opatrení meritórny charakter, ak ním možno dosiahnuť trvalú úpravu pomerov medzi stranami sporu, ktorý zákonný predpoklad posudzuje súd podľa vlastnej úvahy a ak súd neuloží navrhovateľovi povinnosť podať v určitej lehote žalobu vo veci samej. Vtedy by neodkladné opatrenie, nariadené eventuálne bez časového obmedzenia, stráca dominantné atribúty neodkladného opatrenia, ako dočasnosť, provizórnosť a predovšetkým nemeritórnosť. Pokiaľ by súd rozhodoval o petite totožnom s petitom žaloby vo veci samej o vypratanie nehnuteľnosti nariadením neodkladného opatrenia, míňalo by sa to účelu a charakteru inštitútu neodkladného opatrenia.

15. Osvedčovanie, na rozdiel od dokazovania, znamená, že súd prostredníctvom označených dôkazov zisťuje iba najvýznamnejšie skutočnosti dôležité pre rozhodnutie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Výsledkom takéhoto postupu je, že osvedčované skutočnosti sa súdu, so zreteľom na všetky okolnosti prípadu, javia ako nanajvyš (vysoko) pravdepodobné. Hodnoverné osvedčenie nároku však musí viesť k záveru, že miera pravdepodobnosti úspešnosti strany v následnom konaní o žalobe, je v danom prípade vyššia než pravdepodobnosť jej zamietnutia. Potreba bezodkladnej úpravy pomerov neznamená, že v danom prípade musí ísť o akútny a jednorazový stav. Naopak, potreba bezodkladnosti môže pretrvávať aj po určité dlhšie obdobie. V praxi to znamená, že strana sa nemusí domáhať ochrany prostredníctvom neodkladného opatrenia ihneď po vzniku potreby bezodkladnej úpravy pomerov. V prípade, ak má neodkladné opatrenie dočasný charakter, teda keď súd rozhodol o tom, že neodkladné opatrenie má trvať len po určený čas (napríklad do právoplatného skončenia konania vo veci samej a pod.) platí, že uložená povinnosť, či uložené obmedzenie, nemôže mať za následok vznik nenávratného stavu. Nenávratný stav je možné vytvoriť len meritórnym rozhodnutím, čo je síce podľa CSP možné už

aj neodkladným opatrením, ktorého výrok môže byť totožný s výrokom vo veci samej (avšak iba vtedy, ak to pripúšťa povaha veci), ale nie takým neodkladným opatrením, ktoré má len dočasný charakter.

16. Najvyšší súd Slovenskej republiky už vo viacerých svojich skorších rozhodnutiach 1Cdo/92/2019, 1Cdo 188/2017, 2Cdo 96/2017, 3Cdo 157/2017, 4Cdo 149/2017, 5Cdo 77/2017, 6Cdo 176/2017, 7Cdo 56/2018, 8Cdo 83/2017, 5Obdo 10/2018 dospel k záveru, že rozhodnutie o neodkladnom opatrení má povahu rozhodnutia vo veci samej len vtedy, ak sa konanie končí rozhodnutím o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia bez toho, aby naň nadväzovala žaloba. Takéto rozhodnutie nevykazuje charakter dočasnosti a predbežnosti poskytovanej meritórnej ochrany vyžadujúcej ďalšie konanie o žalobou uplatnenom procesnom nároku, v ktorom sa vec vyrieši s konečnou platnosťou. Samotné neodkladné opatrenie tak konzumuje vec samu (stáva sa vecou samou). Taká situácia môže nastať v prípade návrhov na nariadenie neodkladného opatrenia podaných po skončení konania (pri splnení podmienok stanovených § 325 ods. 1 CSP) a v prípade návrhov na nariadenie neodkladného opatrenia pred začatím konania, ktoré nie sú a nemajú byť nasledované žalobou podľa § 336 ods. 1 CSP (t.j. pri ktorých absentuje bezprostredná väzba na konanie o procesnom nároku uplatnenom na základe žaloby a konanie sa končí samotným rozhodnutím o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia). V preskúmvanej veci z obsahu spisu vyplýva, že na súde prvej inštancie sa pod sp. zn. 10C/183/2016 vedie konanie vo veci samej. Neodkladné opatrenie preto nemôže konzumovať vec samu, o ktorej sa rozhodne až v uvedenom konaní.

17. V preskúmvanej veci z obsahu spisu vyplýva, že žalobcom bol podaný návrh na nariadenie neodkladného opatrenia spoločne so žalobou vo veci samej, a to s rovnakým petítom o uloženie povinnosti žalovanému vypratať predmetný byt a parkovacie miesto, a to v prípade navrhovaného neodkladného opatrenia bez dočasného charakteru do právoplatnosti skončenia konania vo veci samej, čo aj sám žalobca potvrdil, že sa domáha nariadenia neodkladného opatrenia bez časového obmedzenia. Neodkladné opatrenie preto nemôže konzumovať vec samu, o ktorej sa rozhodne až v uvedenom konaní. Neodkladným opatrením sa má v jeho prípade dosiahnuť jednak to, aby žalovaný prestal byť užívať, a zároveň aj to, aby nenarastal nárok žalobcu voči žalovanému z titulu vydania bezdôvodného obohatenia za užívanie bytu bez právneho dôvodu.

Najvyšší súd SR sa vo svojom uznesení sp.zn. 1MCdo 2/2011 stotožnil „s argumentáciou generálneho prokurátora, ako aj súdu prvého stupňa, že žalobca svoje obavy, že mu žalovaní svojim konaním spôsobia škodu, nijako nepreukázal (neosvedčil). Nemožno v tejto spojitosti neuviesť, že aj keď sa momentálne javí, že žalovaní užívajú tieto nehnuteľnosti bez právneho dôvodu, nejaví sa ani byť daný predpoklad, že by žalobcovi hrozila na jeho majetku ujma... Právny názor odvolacieho súdu, že ochrana vlastníka je medzi účastníkmi prednejšia, teda abstraktne povedané, že pri rozhodovaní o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia by sa malo ako na rozhodujúce kritérium prihliadať na vlastníctvo, nemožno považovať za správny už pre jeho paušálnosť, neprípustne schematické zjednodušenie, kde sa neberie do úvahy celý komplex vzťahov medzi účastníkmi konania, špecifiká prejednávanej veci“.

18. Nariadenie neodkladného opatrenia predpokladá, aby sa osvedčila danosť práva a aby neboli vážnejšie pochybnosti o potrebe dočasnej úpravy. Pri nariaďovaní neodkladného opatrenia prevláda požiadavka rýchlosti nad požiadavkou úplnosti skutkových zistení, čo sa v praxi prejavuje tým, že sa nezisťujú tie skutočnosti, ktoré musí mať súd za zistené pred vydaním konečného rozhodnutia vo veci, a zároveň skutočnosti, z ktorých sa vyvodzuje dôvodnosť návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, nemusia byť preukázané, avšak mali by byť osvedčené relevantnými dôkazmi. Aj pre návrh na nariadenie neodkladného opatrenia platí, že skutočnosti uvádzané navrhovateľom nie je postačujúce len tvrdiť, ale musia byť doložené dôkazmi, ktorými navrhovateľ svoj návrh opodstatňuje. Súd totiž nevykonáva riadne dokazovanie v zmysle ust. § 185 a nasl. CSP a pri rozhodovaní vychádza z návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a listinnými dôkazmi osvedčených skutočností. Osobitnej povahe tohto procesnoprávneho inštitútu zodpovedá aj zjednodušený a zrýchlený postup pri rozhodovaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia (spravidla súd rozhodne bez výsluchu, bez vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania). Navrhovateľ preto musí opísaním rozhodujúcich skutočností a pripojením listinných dôkazov hodnoverne presvedčiť súd o potrebe tejto procesnej ochrany (spravdepodobniť naliehavú potrebu dočasnej ochrany, ako aj existenciu nároku vo veci samej). Pred rozhodnutím súdu o neodkladnom opatrení nie je z dôvodu krátkosti času priestor pre vykonanie dokazovania v rozsahu vyžadovanom v základnom konaní, pričom zároveň nesmú existovať vážnejšie pochybnosti o potrebe tejto úpravy, a preto rozsah dokazovania je zúžený vzhľadom na účel a podstatu

neodkladného opatrenia a nevykonáva sa dokazovanie v rozsahu ako v základnom konaní. Relevantné skutkové tvrdenia je navrhovateľ povinný osvedčiť.

19. Z § 326 ods. 1 Civilného sporového poriadku tiež vyplýva, že predpokladom nariadenia neodkladného opatrenia je osvedčenie dôvodnosti a trvania nároku, ktorému sa neodkladným opatrením poskytuje ochrana. Osvedčenie nároku neznamená len osvedčenie toho, čo sa stalo a čo je medzi stranami skutkovo nesporné, ale aj osvedčenie toho, že po právnom posúdení nesporného skutkového stavu možno predpokladať danosť práva, ktorému sa poskytuje neodkladná ochrana. Osamotený odkaz na budúce riešenie tejto otázky v konaní vo veci samej bez akejkoľvek ďalšej argumentácie nie je naplnením zákonom predpokladaného osvedčenia práva, a preto zákonom predpokladaným dôvodom nariadenia neodkladného opatrenia. Ak záveru rozhodnutia o nariadení neodkladného opatrenia chýba čo i len pokus o zdôvodnenie toho, že právo navrhovateľa je dané, ide o rozhodnutie, ktoré je arbitrárnym excesom a porušením základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 458/2022 z 24. novembra 2022).

20. V prípade neodkladného opatrenia ide o procesný inštitút, ktorý má osobitný charakter vyznačujúci sa najmä nevyhnutnosťou jeho vydania. Povinnosťou navrhovateľa je v návrhu na vydanie neodkladného opatrenia opísať rozhodujúce skutočnosti, ktoré hodnoverne osvedčujú dôvodnosť a trvanie nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana. Z pojmu „osvedčenie dôvodnosti“ vyplýva, že v danom prípade ide o rozhodovanie súdu bez nutnosti vykonať dokazovanie, ako aj bez povinnosti zisťovať všetky konkrétne skutočnosti, ktoré je potrebné verifikovať pri vydávaní rozhodnutia vo veci samej. (Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS 358/2021 zo 6. septembra 2021).

21. Potrebu nariadenia neodkladného opatrenia žalobca odôvodnil tým, že je vlastníkom bytu č. 11 a parkovacieho miesta č. 37. Dňa 1.9.2015 uzavrel žalobca ako prenajímateľ a žalovaný ako nájomca nájomnú zmluvu, na základe ktorej žalobca prenechal byt č. 11 do užívania žalovanému (ďalej aj ako „nájomná zmluva“). Nájom bytu bol v nájomnej zmluve dohodnutý na dobu určitú, a to do 31.8.2016. Žalobca a žalovaný následne uzavreli spolu celkovo 9 dodatkov k nájomnej zmluve, ktorými predovšetkým predĺžili dobu nájmu, upravili špecifikáciu bytu v súlade so zápisom v katastri nehnuteľností, a zmenili výšku nájomného a úhrad za služby spojené s užívaním bytu. V poslednom dodatku k nájomnej zmluve (t j. dodatku č. 9 zo dňa 22.7.2020) sa žalobca a žalovaný dohodli na predĺžení doby nájmu do 31.12.2021.

22. Žalobca síce na osvedčenie svojho nároku doložil nájomnú zmluvu uzatvorenú so žalovaným a dodatky k tejto zmluve, avšak tiež nad všetky pochybnosti nie je osvedčené jeho tvrdenie, že medzi žalobcom a žalovaným už k ďalšiemu predĺženiu nájmu nedošlo a najmä, že žalovaný naďalej po skončení doby nájmu v predmetnom sa v predmetnom byte aj zdržiava, čo možno mať preukázané až v konaní vo veci samej a čo je nevyhnutné aj pre vykonateľnosť takého petitu.

23. Odvolací súd preto z vyššie uvedených dôvodov napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

24. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd nerozhodol, nakoľko o týchto rozhodne súd prvej inštancie vo veci samej.

25. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Toto uznesenie nemožno napadnúť odvolaním.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon _____ pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia _____ odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v _____ prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu _____ od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy _____ (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 2 CSP nie je prípustné v prípadoch _____ uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol _____ o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/ CSP.